

N:o 204.

Af Herr **C. G. Berg**: *derom att för hvarje kanna sprit eller brännvin, som till utlandet exporteras, restitution af tillverkningsafgiften, med tillägg af 10 öre deröfver, måtte till exportören utbetalas.*

Ett vid 1867 års riksdag väckt förslag, om förhöjning af restitutionsafgiften vid export af sprit eller brännvin, om 50 procents styrka, blef af Sammansatta Stats- och Bevillnings-Utskottet afstyrkt, på den grund, att Utskottet, som visserligen ansåg, att exporten af brännvin kunde genom en så beskaffad premie vidare befrämjas, dock icke trodde sig, under dåvarande förhållanden, kunna gifva anledning att Staten skulle, för utförseln af ifrågavarande vara, vidkännas uppoffringar utöfver kostnaden för kontrollen å varutillverkningen, helst någon erfarenhet då ännu icke vunnits om verkningarne af stadgandena uti då gällande Kongl. Kungörelsen den 7 December 1866.

Utskottets hemställan bifölls af Riksdagen och Kongl. Kungörelsen den 17 Maj 1867 stadgar, att vid utförsel af brännvin till utrikes ort sjöledes från stapelstad, restitution af tillverkningsafgiften medgifves efter 70 öre för kannan af 50 proc. styrka.

Den erfarenhet, angående följderna af den medgifna restitutionen, hvilken Utskottet, vid 1867 års riksdag, ansett då ännu icke kunnat vinnas, kan man numera anse förvärfvad, ty, enligt officiella uppgifter, har tillverkningen inom riket år 1868 uppgått till 10,179,533 kannor, under det samma år utförts för ett belopp af endast 721 R:dr.

Den genom Kongl. Kungörelsen den 17 Maj 1867 medgifna restitution har således icke uppmuntrat brännvinsproducenterna till export, utan tillverkningen är fortfarande anvisad endast på konsumtion inom landet. För att åstadkomma en ökad export är därför nödigt, att större fördelar beredas brännvinstillverkaren, och en dylik uppmuntran till export skulle framförallt i betydlig mån fördelaktigt inverka på jordbruket, särdeles i provinser med sämre jordmån och dåliga kommunikationsmedel. 100 kannor sprit kunna lätt transporteras några mil med en häst, då fortskaffandet af råämnet kräfver sexdubbla kraften, hvartill kommer att jordbrukaren, på samma gång han afyttrar råvaran, äfven går miste om foderämnet, som lemnas af biprodukten drank och spillningen.

Utsigten till större vinst vid exporten af bränvin skulle därför otvifvelaktigt föranleda till betydliga odlingsföretag, på samma gång vårt bränvin, hvilket nu förtäres inom landet, funne en väg till den utländska marknaden.

Jag får därför föreslå den ändring uti gällande författning:

att för hvarje kanna sprit eller bränvin om 50 proc. styrka, som under behörig kontroll till utlandet exporteras, restitution utbetalas till exportören med tio öre utöfver gällande tillverkningskatt å bränvin.

Stockholm den 29 Januari 1870.

C. G. Berg.

N:o 205.

Af Herr Åke Andersson, *angående dels omreglering af, dels tillökning i de anslag, som af allmänna medel nu utgå för folkundervisningens befrämjande.*

Den som är vän af folkupplysningens framåtskridande kan icke annat än vara tacksam för de uppoffringar som från Statens sida blifvit gjorda för folkskolans utveckling och förbättring; men riksdag efter riksdag har fördelningen af de dertill anslagna summor varit föremål för behandling, och under de derom förda diskussionerna hafva de uttalade meningarne varit mycket delade, och har ofta blifvit anmärkt, att ansländet af halfva den personliga skyddsafgiften under namn af folkskoleafgift, på sätt som skedde, var ett misstag som verkat menligt på folkskoleväsendets utveckling inom många församlingar, som icke sjelfva velat uppoffra något för sina skolor. Och de större församlingarne, antingen de ställt sig författningarne till efter rättelse eller icke, hafva i hvilket fall som helst blifvit gynnade framför de mindre. I de större har den dem tillkommande skyddsafgiften jemte statsanslaget nära nog, om icke fullt, motsvarat lärarens lön, hvaremot för de mindre den icke ens uppgått till hälften, ehuru dessa ofta gjort mera för sin skola än de större; då nu dessa mindre församlingar fått och få bekosta och underhålla lika dyr skollokal med lika lön till läraren som de större, så faller af sig sjelf, man må resonera derom huru som helst, att detta är för dem ett nog drygt onus